

Illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. Act. v, 41. — Idipsum 2° inculcat S. Gregorius : « Magna est consolatio in eo quod displicet, quod, illo ordinante, erga nos agitur, cui non nisi justum placet. » L. 2 *Mor.*, c. 12. Et S. Thomas : « Quia virtus Christi habitat in me in infirmitatibus et in tribulationibus omnibus et ideo complaceo mihi, id est multum delector et gaudeo dictis infirmitatibus meis. » In II *Cor.*, lect. 3. — 3° Ratio petitur a voluntate divinâ tentationes vel immittente vel permittente, cui nos itaque cum gaudio conformare studere debemus.

§ 152.

ORARE DEBEMUS, NE TENTEMUR VEL VINCAMUR.

Conformitas cum Dei voluntate in sufferendis tentationibus non obstat quominus desiderare et orare debeamus non vinci a tentatione, quin etiam non tentari, nisi prout, secundum divinam providentiam, nobis expedierit. — Sic 1° Christus ipse docet nos orare : *Et ne nos inducas in tentationem, Matth. vi, 13*, id est, juxta explicationem P. Suarez, « in tentationem noxiam, quæ nos est superatura : de tali autem verum est postulare nos tum ne illâ vincamur, tum etiam ne illam patiamur. » T. 2 *de Rel.*, l. 3. Rursus Christus ait : *Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem.* Rationem subdit : *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Matth. xxvi, 41.* Ergo licet desiderabile non sit, imò moraliter impossibile, quin et sæpe non expediens, non tentari, non tamen, nec indiscriminatim orandum est tentari, sed potius non tentari, nisi prout expedierit. — 2° Ita docent PP. : S. Augustinus : « Quis velit molestias et difficultates pati? Tolerare jubes eas, non amare. Nemo quod tolerat amat, etsi tolerare amat : quamvis enim gaudeat se tolerare, mavult tamen non esse quod toleret. » L. 10 *Conf.*, 20. Ergo si ad-

versitates, quæ minoris sunt mali, non jubentur saltem ab omnibus desiderari, sed tolerari, multò minùs tentationes, quæ noxiæ esse possunt, indiscriminatim desiderandæ, sed per orationem secundum Dei voluntatem avertendæ sunt. S. Thomas etiam docet : « Tentatio per se ordinata est ad hominis perditionem, ad salutem verò non ordinatur nisi per accidens scilicet ex hoc quòd vincitur tentatio per auxilium gratiæ divinæ et ideo tentari simpliciter non est appetendum : sed quia propter nostram fragilitatem victoria nimis dubia est, ideo securius fugitur quàm quæritur. In 2, d. 21, q. 1, a. 3. S. Franciscus Salesius valde temperat desideria tentationum quæ cruces sunt et omninò prohibet eas desiderare quæ propriæ tentationes sunt, saltem pro imperfectis et non nisi cum rarâ exceptione. P. 3 *Introd.*, c. 37. Alvarez de Paz, t. 2 *Vit. spir.*, l. 1, p. 3, c. 2; Scupoli, *Lucta spir.*, c. 13, et Rodericus, *Exerc. perf.*, p. 2, tr. 4, c. 8, dum tentationes appeti et peti posse asserunt, pro raris casibus intelligendi sunt. — 3° Ratio est paulò ante a S. Thomâ assignata, cui accedit quòd non orare, ne vel tentemur, nisi prout secundum divinam providentiam nobis expedit, vel a tentatione non vincamur, esset confidere propriis naturæ viribus, quasi verò per illas sine auxilio gratiæ, quod non nisi orantibus promissum est, tentationes vincere possemus? Unde etiam omnes Theologi agnoscunt gravem orandi obligationem, tam ad vitandas, prout fieri potest, graves et periculosas tentationes, quàm ad resistendum, si vitari nequeant.

COROLLARIA ET REGULÆ.

SCHOL. I. Ex dictis fluit 1° Quòd tentationes vel potius probationes per mala pœnæ, uti morbos, mortem, egestatem, quandoque expediat desiderare ac petere, quandoque non, prout vel ab effectibus vel inspirationibus, vel juxta Directoris consilium prudens judicium formari potest, quid Deo magis placiturum sit : rationem dat Suarez l. 2 *de Orat.* c. 19, quia non sunt mala simpliciter, sed secundum quid et erunt simpliciter bona si ex honestâ ratione et propter finem simpliciter bonum appetantur, si alia bona contraria v. g. sanitas etc. nobis obfutura credantur. Non omnibus

tamen hic orationis modus consulendus est, quia ad hoc genus probationis non omnes sunt idonei et in dubio de nostrâ potiùs fragilitate timere debemus; sed hæc desideria sollicitè probentur, an ex Deo sint. Unde S. Franciscus Salesius monet: «Cave ut ne novas desideres cruces, nisi ad mensuram modi quo priùs habitas tuleris: quia est abusus in propatulo martyrium exoptare, qui se imparem invenit ad sustinendam injuriam. Tentator excitat in nobis sæpe magna desideria objectorum absentium, quæ nunquam evenient, ex fine spiritum removendi nostrum a præsentibus objectis, quæ, quantumvis parva, proficere multum possent: congredivimur imaginariè cum Africæ monstris et negligimus lethali ter ab exilibus morderi serpentibus, quæ in viâ nostrâ occurrunt passim.» *Introd.*, p. 3, c. 37. 2° Quando in tentationibus aut probationibus intervenit malum culpæ, v. g. in persecutionibus a malis hominibus illatis, cavendum est ne, si eas desiderare expediat, optemus quod culpa sit vel etiam permissio culpæ, sed solus noster in perfectione profectus desiderandus est: nam sicuti *non licet facere mala ut eveniant bona. Rom. iii, 8*, ita nec mala desiderare licet ut bona inde emergant. 3° Tentationes circa vitia et peccata spiritualia superbiæ, iræ, invidiæ, acediæ, desiderari et peti possunt, quando ex gratiâ Dei speratur de illis victoria: ita docet S. Bonaventura: «Exercitare tamen se ad pugnam spontaneam contra spiritualia vitia, videlicet iram, invidiam et vanam gloriam etc. aliquando utile est ei qui inter illos morari eligit, qui eum persequuntur et offendunt, ut sic discat patientiam: et ei qui sub discreto magistro vivit, qui in omnibus frangit ejus voluntatem, ut sic assuescat esse humiliter obediens et promptè et sic de ceteris vitiis spiritualibus expugnandis.» *4 Proc. relig.*, c. 12. 4° Tentationes circa vitia et peccata carnalia, luxuriæ, gulæ, avaritiæ, vix aliquando desiderari et peti possunt, sed generaliter potiùs desiderari et peti debet quòd discedant, juxta illud: *Fugite fornicationem. I Cor. vi, 18*; et juxta exemplum ejusdem S. Apostoli, qui petiit enixè ut stimulus carnis discederet a se. Quapropter exempla nonnullorum, qui in vitis Patrum rogarunt suos patres spirituales ut non pro liberatione a spiritu fornicationis, sed pro tolerantia et victoria in hac pugna orarent et quibus nonnulli Patres suaserunt ut orarent pro restituenda hac pugna, ne in teporem inciderent, non passim imitanda, sed cautè sumenda sunt pro illis solùm in quibus longo usu et sub judicio patris spiritualis, compertum est hujusmodi foedam humiliationem plus utilitatis quàm periculi afferre: meliusque in vit. PP. Sara impugnata per annos tredecim a spiritu fornicationis, sui exinde profectus sibi conscia, nec orabat tentari, nec liberari, sed solùm: *Domine da mihi fortitudinem.*

§ 155.

PRIMUM REMEDIUM CONTRA TENTATIONES EST RESISTENTIA.

Quòd si Deus tamen preces nostras ne tentemur non exaudiat, sed nihilominus nos quibuscumque tentationibus probari permittat, tunc de remediis adhibendis solliciti esse debemus, de quibus nobis providit, ne a tentatione vincamur: inter quæ primum est *resistentia* cum divinâ gratiâ. — Præscribit hoc remedium nobis 1° S. Scriptura: *Adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret, cui resistite fortes in fide. I Petr. v, 8. Fratres, confortamini in Domino et in potentia virtutis ejus: induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli.... Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare. Ephes. vi, 10 et 13.* Neque solùm de armis, sed etiam de viribus gratiæ ad resistendum necessariis nos Deus securos reddit dum ait: *Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Matth. xi, 28.* Et in Psalmo: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et glorificabo eum, xc.* Cujus testis est S. Paulus: *Omnia possum in eo qui me confortat. Philip. iv, 13.* — Hoc idem 2° resistentiæ medium inculcant PP.: S. Chrysostomus: «Vide quomodo nos hostis potentia excitet vigilareque faciat, dum scimus magnorum bonorum esse periculum, magnaue nos consecuturos, si quidem vicerimus.» In *Ep. ad Eph., Hom. 22.* Et modum resistendi per fidem ostendit S. Thomas, scilicet: «Si tentator tentat de gulâ, secundùm illud: *Non in solo pane vivit homo: vel illud: Non est regnum Dei esca et potus;* si de luxuriâ: *Non mæchaberis;* si de furto: *Non furtum facies:* et sic de aliis.» L. 5, *ad Eph. vi.* De gratiâ autem divinâ in tentationibus nobis præsentis et ad resistendum auxiliante ait idem S. Chrysostomus: «Et cujus gratiâ pugna nobis adversus dæmones

nata est? quoniam adiutorem habemus inexpugnabilem, nempe Spiritus sancti gratiam : artem talem edocti sumus, ut nequeamus adversus homines luctari, sed adversus dæmones.» L. c. Et S. Bernardus : « Nonne ex hoc jam suo ipsius gladio inimicus perimitur et magnitudo tribulationis, de quâ tentare solebat, ipsas magis tentationes exsuperat, tanquam certissimum divinæ præsentiae argumentum? Quid enim timendum nobis, si adest qui portat omnia?» In Ps. xc. Sancta Catharina Senensis : « Ego eram in corde tuo... quis faciebat ut tristareris et non delectareris in illis spurcissimis cogitationibus, nisi ego qui latebam in medio cordis tui?» — 3° Ratio est : a tentatore maximo sive per se sive per carnem et mundum non sinit Deus nos tentari nisi in quantum cum ejus gratiâ sustinere possumus, tum quia non influere potest in actus nostros liberos, nisi quantum Deus illi permittit, scilicet secundum vires nostras cum gratiâ : ergo tentationibus ejus cum gratiâ divinâ resistere et possumus et tenemur, ne excusabiles erimus si, quantumvis fortissima sit tentatio, illi cedamus.

MODUS RESISTENDI DIABOLICIS TENTATIONIBUS.

SCHOL. I. Quia tentationes vel a diabolo vel a mundo vel a carne oriri solent, ideo nonnulla observanda sunt, quomodo his tribus hostibus nostris resistere debeamus. Et quidem diabolo in nomine Domini, non timidè, sed fortiter resistendum est; licet enim de nobis ipsis timere semper possimus et debeamus, sicuti etiam de periculis et occasionibus, quibus nos exponere præsumptio et tentatio Dei foret; si tamen, permittente Deo, inviti a diabolo tentemur; timor excutiendus est, tum quia plus valet dolis quàm viribus; quos dolos vi contemnere et eludere possumus; tum quia fortitudo ejus, utpote ligata, solùm exserit vires quas ei nostrâ timiditate suppeditamus; unde dicitur : *Resistite diabolo et fugiet a vobis. Jac. iv, 7.* Et S. Chrysostomus : *Cani similis est voluptas: si pellas, fugit: si nutrias, permanet. Hom. 22, ad Pop.* « Huic semper inimicus esto, semper acerbus, semper immitis. Ita abjectus erit ille, ita contemptibilis, ita facilis captus. Si nos sævierimus adversus eum, ipse non erit nobis sævus: si nos mansueti fuerimus, tunc ipse sævus erit. » *Hom. 22, in ep. ad Eph.*

MODUS RESISTENDI MUNDI TENTATIONIBUS.

SCHOL. II. Magis timendus est mundus, cujus illecebris honorum, divitiarum et deliciarum diabolus ad nos tentandos et in peccatum inducendos utitur : quare admodum cauti esse debemus in declinandis mundi periculis. Nam : *Mundus totus in maligno positus est. I Joan. v, 19. Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est et concupiscentia oculorum et superbia vitæ. Ibid. II, 16;* scilicet per objecta harum concupiscentiarum ad ea cum excessu appetenda nos tentans : ob quem turpem nostrum abusum dicuntur creaturæ esse *in tentationem animabus hominum et in muscipulam pedibus insipientium. Sap. xiv, 11;* quam metaphoram aureâ suâ explicatione exponit S. Chrysostomus dicens : « Sicut enim terra laqueos, sic diabolus vitæ voluptatibus peccata circumtextit... Undique igitur res cum diligentia perscrutemur. Agnoscamus præcipitia, nec appropinquemus. Hoc maximè securitatis vobis erit occasio, non tantum peccata fugere, verum et quæ videntur media quidem esse, ad peccatum verò nos supplantant. » *Hom. 15, ad Pop., ante med.* Quæ doctrina non quidem postulat ut a remotissimis periculis recedamus, *aliòquin debueratis de hoc mundo exiisse I Cor. v, 10,* sed nec contenta est illa communi Theologorum sententiâ, in solo proximo peccandi periculo obligationem gravem fugiendi statuente; nam ulterius procedunt Patres et ubi periculum speciale imminet, licet non ita certò proximum, ita consulunt fugere, ut sine hac fugâ omnimodam securitatem non agnoscant.

MODUS RESISTENDI TENTATIONI CARNIS.

SCHOL. III. Adhuc magis quàm diabolus et mundus caro timenda est, cujus concupiscentiis, nisi coerceantur, dæmon et mundus omnes suas vires exserunt : quippe tentationes reliquæ sunt extrinsecæ, quæ nisi ab intrinsecâ concupiscentiarum deordinatione juvantur, vel facillè propulsarentur, vel nonnisi rarò et per excessum malitiæ nos vincerent. Cùm verò natura nostra per passionum excessus seu concupiscentiam, deordinata sit, in maximo periculo versamur in peccata labendi et sumus veluti sacculi pulvere pyrio repleti, quibus vel una ignis scintilla sufficit ut in perniciem nos inducat. Inde dicitur : *Unusquisque tentatur a concupiscentiâ suâ abstractus et illectus. Jac. i, 14.* Solerter ergo insultibus concupiscentiæ resistendum est et quidem quamprimum fieri potest, *nam*

concupiscentia cum conceperit, parit peccatum. Ibid. 15. Quare etiam bene hortatur S. Gregorius : « Suggestioni diaboli si primò non resistitur, repentinè totus ad interiora cordis, dum non sentitur, illabitur. » L. 17, *Mor.*, c. 20.

§ 154.

SECUNDUM REMEDIUM ORATIO.

Alterum remedium præsentissimum et potentissimum ut tentationes nobis sint proficuæ, est humilis oratio. — Hanc 1° commendat S. Scriptura : *Oratio humiliantis se nubes penetrabit et donec propinquet, non consolabitur : et non discedet, donec Altissimus aspiciat. Eccli.* xxxv, 21. *Orate, ut non intretis in tentationem. Matth.* xxvi, 41. Et practicè Christus nos orare docet : *Et ne nos inducas in tentationem. Ibid.* vi, 13. — 2° Et quâ de re tot laquei? ne deorsum volemus, sed superiora quæramus. Etenim volatilia, donec aerem secant, non facillè capiuntur : ita ut, donec ad superiora respexeris, nec laqueo, nec ullis aliis facillè capieris insidiis : venator est diabolus, fias igitur ipsius thalamis sublimior... S. Chrysost. *Hom.* 15 *ad pop.* Plura testimonia Patrum alibi de oratione relata sunt, § 33 et seq. — 3° Ratio est : oratio tum vocalis, tum mentalis, in casu necessitatis maximè necessaria est : ipsa enim necessitas in hoc puncto critico de summâ rerum cogit nos ad implorandum divinum auxilium in periculo animæ, sicut implorari solet in discrimine corporis. Monemur ab ipsâ tentatione de fragilitate nostrâ, unde facillè ad humilitatem et orationem adigimur : et quia sæpe tentatio latentè ingruit, operæ pretium est hoc etiam titulo cor a terrenis abstrahere, et mentem ad cœlestia elevare, ut humiliari et orare discat.

§ 155.

TERTIUM REMEDIUM MORTIFICATIO.

Tertium remedium contra tentationes est *mortificatio*. — Nam 1° volenti sequi Christum dicitur : *Abneget semetipsum. Matth.* xvi, 24. *Spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis : caro enim concupiscit adversus spiritum et spiritus adversus carnem. Gal.* v, 16. *Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. Ibid.*, 24. Ergo nos mortificare, abnegare, concupiscentias nostras crucifigere debemus, ut tentationibus resistere, easque vincere valeamus. — 2° Ita consulunt PP. : S. Chrysostomus : « Qui jejuna, levior est et vigilanter orat et cupiditatis incendia exstinguens ac animam suam humilians, facillè Deum placat.... Et S. Thomas ex citato loco ad *Gal.* v, infert : « Oportet ergo ut debiles carnem et confortes spiritum ; sed spiritus confortatur per orationem, quia oratio est ascensus mentis in Deum : caro verò debilitatur per jejunium. » — 3° Ratio est, quia caro cum concupiscentiis suis et passionibus est periculosissimum tentationum fomes ; ergo per abnegationem et mortificationem earum vinci debet.

§ 156.

QUARTUM REMEDIUM SS. EUCHARISTIA.

Quartum remedium efficacissimum non solum ad vincendas tentationes, sed ad proficiendum in christianâ perfectione, est *devotus usus SS. Eucharistiæ*, ad quam ut accendamus, affectiva meditatio SS. hujus Sacramenti plurimum conducit. Nam Christus Jesus in SS. Eucharistiâ dedit se nobis, ut nos ad se attrahat et magis ac magis secum uniat. — Patet hoc 1° ex istis verbis : *Caro mea verè est cibus et sanguis meus verè*

est potus : qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo. Joan. vi, 56; ubi Christus intimam nobiscum et quidem permanentem unionem mirificè expressit. Ideo enim Salvator noster, ait Tridentinum, hoc Sacramentum esse voluit *symbolum unius illius corporis, cujus ipse caput existit cuique nos tanquam membra artissimè fidei, spei et charitatis connexionē adstrictos esse voluit.* Sess. XIII, c. 2. Et addit meritò præceptum esse ab Ecclesiâ sacerdotibus ut aquam vino in calice offerendo miscerent, inter alia : *Quòd cum aqua, in Apocalypsi B. Joannis, populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo unio representetur.* Sess. XXII, c. 7. Unde etiam SS. Eucharistia a PP. communio, quasi communis unio vocatur, tam communicantis cum Christo, quàm communicantium inter se. *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? I Cor. x, 16.* Ita nimirum, ut in Christo et cum Christo omnes unum sint. — 2º Probatur ex PP. : S. Dionysius ait : « Cum unumquodque Sacramentorum etiam divisas secretasque vias nostras in uniformem illum statum, quo dii efficimur, colligat Deoque simili divisorum connexionē nobis ejus, quod unum est, societatem et unionem impertiat; perfectio atque efficacitas ex divinis hujus (*Eucharistiæ*) perficiendique vim habentibus donis accedit. » *De cæl. Hier.* S. Cyrillus Jeros. ait : « In figurâ panis datur tibi corpus et in figurâ vini datur tibi sanguis, ut cum sumpseris corpus et sanguinem Christi, concorporeus et consanguineus ipsi efficiaris : sic enim christiferi efficimur, distributo in membra nostra corpore ejus et sanguine. » *Catech.* 22. Et S. Cyrillus Alex. : « Sic qui carnem et sanguinem Domini recipit, cum ipso ita conjungitur, ut Christus in ipso et ipse in Christo inveniatur. » L. 4 in *Joan.*, c. 17. S. Chrysostomus : « Cum suum in nos amorem indicare vellet, per corpus suum se nobis commiscuit et in unum nobiscum rededit, ut corpus cum capite uniretur; hoc enim amantium maximè est. » *Hom.* 61, *ad Pop.* Et S. Bonaventura : « Spiritualis operatio, sive efficacia hujus Sacramenti, est unire non de novo, sed jam unitos per gratiam magis unire : dignè enim acceden-

tem reddit ferventiorē, ut carbo ignitus, et fortiorē, ut bonus cibus. » P. 3 *Centiloq.*, s. 50. — 3º Rationem dat S. Thomas, dicens : « Hoc competit charitati Christi, ex quâ pro salute nostrâ corpus verum nostræ naturæ assumpsit. Et quia maximè proprium amicitiae est convivere amicis, suam præsentiam corporalem nobis repromittit in præmium, dicens : *Ubi fuerit corpus, ibi congregabuntur et aquilæ.* Interim tamen nec suâ præsentia corporali nos in hac peregrinatione destituit, sed per veritatem corporis et sanguinis sui nos sibi conjungit in hoc Sacramento. Unde ibi dicit : *Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo.* Unde hoc Sacramentum est maximè charitatis signum et nostræ spei sublevamentum ex tam familiari conjunctione Christi ad nos. » 3 p., q. 75, a. 1.

SCHOLIUM. Doctrinam fidei catholicæ de SS. Eucharistiâ fusè exponunt Theologi, eamque contra hæreticorum errores vindicant. Hic solummodo ea pertractamus quæ affectum nostrum erga SS. hoc Sacramentum excitare et ad dignam ac fructuosam illius sumptionem præparare nos possunt : de frequenti enim vel quotidiano ejus usu tomo secundo tractabitur. Unde varii modi quibus se nobis Christus in SS. Eucharistiâ unit nunc explicandi sunt.

§ 157.

PRIMUS MODUS UNIONIS EST SACRAMENTALIS.

Primus itaque et universalissimus modus quo Christus in SS. Eucharistiâ se unit est *sacramentalis*, in eo consistens quòd, factâ a quocumque Sacerdote consecratione sub debitâ intentione, formâ et materiâ, ex tunc et usque dum species corrumpantur, exstet et permaneat Christus sacramentaliter præsens speciebus ac sub iis sacramentaliter adsit loco et cui-cumque manducanti; quæ utraque præsentia vocari potest quædam sacramentalis unio. Patet hoc verbis Christi : *Hoc est corpus meum... Hic est sanguis meus*; quæ verba non haberent

firmam et stabilem veritatem, nisi cum omni prædictâ amplitudine intelligerentur.

EXPLICATUR.

SCHOLIUM. Totus ergo Christus, pronuntiata formâ consecrationis, infallibiliter et sine ulla temporis morâ, accidentibus eucharisticis præsens subest: nec recedit, quamdiu accidentia panis et vini duraverint, sive in lutum aut cloacam deveniant, sive a mure aut aliâ bestia devorentur, sive peccator sacrilegè communicans, sive Judæus, hæreticus aut incantator impiè sacris speciebus abusus accedat; nec vergit hoc in detrimentum dignitatis corporis Christi, qui voluit a peccatoribus crucifigi absque diminutione suæ dignitatis, ait S. Thomas, 3 p., q. 30, a. 3, ad 3, qui etiam addit in casu muris SS. Eucharistiam devorantis: *Non sacramentaliter, sed per accidens corpus Christi manducat. Sicut manducaret ille qui sumeret hostiam consecratam nesciens eam esse consecratam*, quatenus nimirum sumit id quod Sacramentum est, non autem sumit modo sacramentali, cum cognitione quod Sacramentum sit. Unde etiam, propriè loquendo, Christus in Eucharistiâ non unitur cum peccatore, nec cum bruto vel alio continente, illâ specialitate quâ cum justo vel etiam accidentibus unitur, quia non assumuntur a Christo eâ intentione ut se cum illis intimè et amicaliter conjunctum repræsentet. Quare ex hoc amor Dei erga nos summus et infinitus maximè elucet.

§ 158.

SECUNDUS MODUS UNIONIS PER COMMUNIONEM SPIRITUALEM.

Secundus modus quo Christus etiam illis justis qui nequeunt SS. Eucharistiam sacramentaliter sumere sese unit, est spiritualis. Quando quis ex fide hujus mysterii per charitatem operante, accenditur in desiderium etiam sacramentaliter, si possibile et expediens foret, accedendi, hæc est *communio spiritualis*, quæ a Tridentino commendatur pro illis qui voto propositum illum panem cælestem edentes, fide vivâ, quæ per di-

lectionem operatur, fructum ejus et utilitatem sentiunt. Sess. XIII, cap. 8. Hanc eandem spirituales communionem cum ascetis valde commendat Blossius, *Inst. spir.*, c. 8, n. 6, qui optat illam saltem quotidianam et sæpius per singulos dies fieri debere. Et sancta Theresia ita loquitur: « Sorores meæ, quando sacram communionem vobis adire non licet, in Sacro quod audietis spiritualiter communicare potestis: quod sanè cum primis utile est; ac postea pari modo ad vos ipsas introverti et retrogredi: hac enim ratione Domini hujus amor multum et profundè cordibus nostris imprimitur; quotiescumque enim nos ad ipsum recipiendum disponimus, semper aliquid nobis dat idque diversis et variis modis, quos ipsæ neutiquam intelligimus. » *Via perf.*, c. 35.

NOTANDA DE SPIRITUALI COMMUNIONE.

SCHOLIUM. De spirituali communionem notandum est: 1º Quod propriè loquendo nec Angeli, nec Justi antiquæ legis hoc Sacramentum spiritualiter manducasse censendi sint, si quidem pro illis institutum non fuit, adeoque illius sacramentalem sumpcionem desiderare non poterant, sed ad summum impropriè, nempe rem quæ sub Sacramento est, id est Christum desiderando, vel prout est in Eucharistiâ, non sibi, sed aliis suis posteris appetendo. 2º Etiam peccatori non propriè convenit communio spiritualis, cum licitè non possit, manendo in statu peccati, desiderare susceptionem hujus SS. sacramenti, nec sit pro tunc capax fructus augmenti gratiæ, nisi a contritione ipsum justificante incipiat. 3º Fructus qui a justo per communionem spiritualem haberi potest, non est nisi objectivè a Sacramento et subjectivè solum ad mensuram operis operantis, non verò ex opere operato: quia promissio effectus propriè sacramentalis non est facta voto, aut desiderio, sed reali susceptioni Sacramenti. 4º Ad propriam communionem spiritualem non sufficit desiderium implicitum in voto vel proposito servandi omnia præcepta inclusum, sed in ordine ad dictum effectum augmenti gratiæ per novam unionem, explicitum desiderium requiritur.

§ 159.

TERTIUS MODUS UNIONIS PER REALEM PRÆSENTIAM.

Tertius modus quo Christus plus vel minùs, pro qualitate dispositionis, se unit omnibus dignè communicantibus, est *sacramentalis simul et spiritualis*: quatenus saltem eo tempore quo sumitur et species in stomacho incorruptæ permanent, est intimè præsens, penes corpus, sanguinem, animam et divinitatem, tam corpori quàm animæ suscipientis, eum maximo simul amicitiae amore prosequendo: quod idem est ac illi uniri. Patet hoc ex ipsâ veritate catholicâ hujus SS. mysterii, juxta quam caro et sanguis Christi et totus Christus verè et realiter se communicat manducanti et in eo physicè permanet uti cibus, toto illo tempore quo idem cibus permaneret si purus panis foret. Cùm hoc totum fiat ex fine uniendi se, quando suscipiens non repugnat, sed est capax et bene dispositus, patet quòd hic aliqua major quàm sola spiritualis et sacramentalis interveniat unio quam P. Suarez ita explicat: « Quando Christus dignè sumitur, realiter jungitur suscipienti; quia verè ac propriè intra ipsum constituitur et quasi quodam corporali amplexu apprehenditur. Ex quo fit ut quamdiu Christus ibi adest, quantum est ex sacramentali virtute ejus, excitet suscipientem ut diligat et affectu etiam complectatur eum quem corporaliter habet præsentem. » D. 64, sect. 3. Id quod etiam probatur ex illo: *Caro mea verè est cibus et sanguis meus verè est potus*, et ex illo: *In me manet et ego in illo*; et deinde ex expositione Patrum; hoc enim sonat quòd S. Cyrillus Jerosolym. dicebat: « *Christiferi efficitur: et qui communicat, concorporeus et consanguineus efficitur Christi*; » et quod S. Hilarius, l. 8 *de Trinit.*, et S. Cyrillus Alexand., l. 4 in *Joan.*, docent, non voluntate vel habitudine solùm, sed *naturali participatione* ac proprietate perfectæ unitatis Christum esse in nobis; et S. Hieronymus, l. 3, contra

Pelag., per hunc panem supersubstantialem dignos posse nos effici *assumptione* corporis Christi. Item quod S. Augustinus dicit, Tr. 26 in *Joan.*, quòd qui dignè accedit *incorporetur* Christo: et quod S. Chrysostomus ait, *Hom. 61, ad Pop.*, quòd in vi amoris *per corpus suum se nobis Christus immisceat*. — Denique ratio est, quia si de cibo corporali in stomachum immisso, etiam ante suâ alterationem, dicitur quòd nobis incorporetur, cur non similiter loquamur de nostro cibo vitali ac supersubstantiali? Si per consummationem matrimonii carnalis fit ex utroque conjuge una caro et ideo matrimonium dicitur ab Apostolo *Sacramentum magnum in Christo et in Ecclesiâ*, quatenus est figura unionis factæ cum Christo et animâ justâ, ubi fit hæc expressiùs quàm in mutuâ sacrâ corporum mixtione in susceptione SS. Eucharistiæ?

COROLLARIA.

SCHOLIUM. Ex modò dictis eruitur: 1° Multùm conferre ad susceptionem seu manducationem sacramentalem, quòd simul sit spiritualis; et ad spiritualem, quòd simul sit sacramentalis; quia ex utroque hoc esse partim physico, partim morali coalescit unio physico-moralis eucharistica. 2° Ab ipso initio sumptionis per totum tempus quo accidentia perseverant, manet hæc unio specialis et suo modo realis eucharistica, cùm tunc Christus possideat et quasi assumat corpus et animam suscipientis. 3° Sufficit quòd lingua, guttur et stomachus SS. Eucharistiam immediatè suscipiant, ut erga totum corpus et animam suscipientis resultet in Christo illud jus quod complet unionem possidentis et suo modo assumptis. Quare hoc est sacratissimum illud tempus, in quo cum toto Jesu nobis præsentè devotissimè agere et negotiari debemus. Proinde S. Carolus Borromæus monet: « Instruat parochus fideles ut in ipsâ SS. communionem toto corde omnique intimâ pietate Deo gratias agant de tanto beneficio infinitaque charitate quâ erga populum christianum usus est... Monebit ne postea, qui sacramentum communionem sumpserint ab ecclesiâ statim discedant, sed permaneant in oratione quantum fieri potest, quieto et remoto loco... ut reverenter glutiant, ut bene se purificent; ne statim spuant, sed per quartam saltem horæ partem a sputatione abstineant. » P. 4, *Act. Mediol.* Quippe, teste Lugo, d. 10, *de Euchar.*, ex me-

dicorum testimonio, etiam in Sacerdotibus sano stomacho gaudentibus, post horæ quadrantem species jam corruptæ erunt. Denique sancta Theresia monet : « Hoc ergo est appositum tempus, ut nos doceat instruatque magister noster; auscultemus illum nos ipsiusque deosculemur pedes, propterea quòd voluerit edocere nos; oremus etiam supplices ne abscedat a nobis. Si petere sic debetis, visâ imagine Christi Jesu, ineptia mihi videretur eo tempore personam relinquere ipsam, pro attentè observandâ ejusdem imagine. »
Via perf., c. 34.

§ 160.

QUARTUS MODUS UNIONIS PER AUGMENTUM GRATIÆ.

Quartus modus quo Christus unitur dignè communicanti, est per *augmentum gratiæ sanctificantis*. Ita docet Concilium Florentinum : « Hujus Sacramenti effectus, quem in animâ operatur dignè sumentis, est adunatio hominis ad Christum: et quia per gratiam homo Christo incorporatur et membris ejus unitur, consequens est quòd per hoc Sacramentum in sumentibus dignè gratia augeatur omnemque effectum quem materialis cibus et potus quoad vitam agunt corporalem, sustentando, augendo, reparando et delectando, Sacramentum hoc quoad vitam operetur spiritualem. » Decret. fid. Et Tridentinum definit sumi hoc Sacramentum *tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur et confortentur, viventes vitâ illius qui dixit: Qui manducat me et ipse vivet propter me, Sess. XIII, cap. 2;* quæ vita animæ in gratiâ sanctificante consistit. Præter augmentum gratiæ sanctificantis (nam primam gratiam SS. Eucharistia ut pote Sacramentum vivorum non confert nisi per accidens, juxta Tridentinum, l. c.), SS. Eucharistia alias gratias producit et est *antidotum quo liberemur a culpis quotidianis et a peccatis mortalibus preservemur; pignus præterea est futuræ nostræ gloriæ et æternæ felicitatis.* Dat etiam gratiam nutritivam, causat spiritualem dulcedinem, mitigat fomitem, aliquam pœnam temporalem remittit et

causat resurrectionem corporis : quæ omnia fusè explicantur apud Theologos.

COROLLARIA.

SCHOLIUM. Notandum ex his 1° quòd pari passu cum gratiâ habituali per SS. Eucharistiam augeantur et charitas et reliqui habitus virtutum et donorum supernaturalium, uti in omni justificatione vel augmento illius contingit. 2° Quòd augeantur etiam gratiæ actuales, illuminationes, inspirationes, prout scilicet se quisque ad audienda verba Dei interiùs loquentis et illis obsequendum disposuerit. 3° Quòd hoc modo obtineatur dulcedo et devotio saltem substantialis, quæ huic Sacramento propria est. 4° Quòd SS. Eucharistia deleat peccata venialia et pœnam debitam minuat, si non ex opere operato, quòd magis proprium est Eucharistiæ ut sacrificio, saltem ex fervore charitatis. 5° Quòd præcaveat peccata mortalia, vires et fervorem augendo diabolique artes eludendo, nec enim pro solo tempore communionis, sed etiam pro futuro acquiritur specialis Dei protectio, præsertim si communio modò spiritualis, modò sacramentalis frequentetur. 6° Quòd sic fomes et passionibus mitigentur. Et 7° denique paretur via ad perseverantiam et consequenter jus speciale acquiratur ad resurrectionem corporis cum animâ in vitam æternam.

§ 161.

QUINTUS MODUS UNIONIS PER PRÆSENTIAM PERSONALEM CORRUPTIS SPECIEBUS.

Quintus modus unionis est quòd, corruptis etiam speciebus, non solum maneat Christus per gratiam et charitatem unitus animæ dignè communicanti, sed etiam *personaliter* penes suam hypostasin et deitatem; ita nimirum ut sicuti in omni justificatione, non modò per gratiam, sed etiam personaliter Spiritus sanctus fit animæ justæ præsens non simpliciter per substantiam, sed speciali modo quo justum afficit, in eo habitat: unde specialis effectus in animâ exurgit, scilicet quòd

fiat sancta, justa, Deo grata, filia Dei adoptiva et heres vitæ æternæ. Sic etiam Christus personaliter, scilicet penes suam hypostasin, virtute SS. Eucharistiæ speciali modo, cum incremento gratiæ unionisque cum Deo, etiam corruptis speciebus, permanet. Ita docet Reguera, *Prax. Th. Myst.*, cum Lessio, l. 12 *de perf. div.*, c. 15, Cornelio a Lapide, in *Joan.* vi, 57 et 58 etc. et probatur 1° ex citato sæpius textu: *Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in illo.* In his verbis non innuitur, 1° unio purè sacramentalis, seu præsentia realis Christi sub speciebus, quia hæc est transiens et purè materialis, per quam amicitiosè nec creatura in Christo manet, nec Christus in creaturâ; 2° nec unio purè spiritualis per communionem spiritualem, quia hæc non est manducatio sacramentalis et realis, de quâ textus citatus loquitur; 3° nec unio sacramentalis et spiritualis, quia hæc pro solo tempore durationis specierum manet et citò transit; 4° nec unio per gratiam, quia hæc non est personalis, ita ut per illam Christus posset dicere: *ego in illo maneo*: ergo innuitur unio seu præsentia personalis modò explicata, per quam Christus quoad personam manet modo speciali in virtute dignè factæ communionis. Id quod magis patet ex adjunctâ sententiâ: *Sicut misit me vivens Pater et ego vivo propter Patrem et qui manducat me et ipse vivet propter me.* Ubi non dicit: *Vivet propter carnem, sed propter me*, nempe Dei Filium, cui per carnem unitur manducans et accipit in se Christum, ut in eo manere dicatur. — 2° Idem colligitur ex PP., qui aliquid plus quàm unionem affectivam, moralem et per gratiam assignant: et S. Ambrosius ait: « Quomodo ergo panis vivus? quia idem D. N. Jesus Christus consors est et divinitatis et corporis: et tamen qui accipis ejus carnem, divinæ ejus substantiæ in illo participaris alimento. » L. 6 *de Sacram.*, c. 1. Et S. Damascenus ait: « Participatio etiam hoc Sacramentum dicitur, quia per illud divinitatis Jesu participes efficitur. Communio item optimo jure appellatur, quia per illud cum Christo commercium habemus ac carnem ipsius et divinitatem percipimus; atque adeò nos inter nos communi-

camus atque copulamur. » L. 4 *de Fide*, c. 14. Sed recedente Sacramento cum speciebus hoc non fit in carne; ergo in divinitate. Ergo cum hic panis dicatur vivus secundum divinitatem, sufficit secundum hanc, corruptis etiam speciebus, manere, ut vivificet; et ut veritas verborum Christi salvetur, *ego maneo in eo qui in charitate manducat*, sufficit et requiritur quòd maneat non secundum solam charitatem, sed suam divinitatem personaliter. — 3° Ratio est: omnes Theologi tenent quòd, corruptis etiam speciebus, maneat unio specialis Christi per gratiæ augmentum; ergo ad hanc requiritur unio seu personalis Christi præsentia dicto modo in hoc paragrapho. Unde bene infert Cornelius a Lapide: « Sicut cibus, postquam digestus est, suam virtutem alendi relinquit in chilo, qui remanet: sic Eucharistiæ species, postquam digestæ sunt, suam virtutem alendi in vitam æternam quodammodo relinquunt in Deitate Christi, quæ cum gratiâ remanet. » In c. vi *Joan.* v, 57.

SOLVUNTUR OBJECTIONES.

SCHOLIUM. Contra modò dicta dici potest 1° quòd Patres et Theologi non alium effectum SS. Eucharistiæ agnoscant quàm unionem mysticam per gratiam, non verò dictam personalem. *Resp.* Hanc tamen non excludunt, imò eam supponunt, quando agunt de missione Spiritûs sancti. Si autem subtiliter quæras qualis sit hæc unio, dicimus esse potiùs unionem spiritualem quàm corporalem et non esse simpliciter realem, sed æquivalenter, sicuti omnes de unione ad Spiritum sanctum simul cum gratiâ habitâ explicare debent. 2° Uniri et permanere per deitatem cum gratiâ est commune toti SS. Trinitati, vel saltem speciale solius Spiritûs sancti. In præsentia autem debet esse aliquid speciale solius Christi. *Resp.* Permanentiæ Christi in virtute SS. Eucharistiæ debet quidem tribui Christo modo speciali, sed non ita ut non etiam tribuatur toti SS. Trinitati. Sicuti enim Spiritui sancto specialiter attribuitur missio invisibilis, licet communis sit toti SS. Trinitati, quia fit augmentum speciale charitatis, quæ per attributionem correspondet amori notionaliter proprio Spiritui sancto, eodem modo, specialissimo jure, attribuenda est Christo permanentia cum incremento gratiæ unionisque cum Deo, vi SS. Eucharistiæ, quia ad hunc effectum